

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 4 OCTOMBRIE 1983*

Federația industriei uleiului din CEE (FEDIOL)
împotriva
Comisiei Comunităților Europene

„Procedură anti-subvenții — Drepturi ale părților lezate”

Cauza 191/82

În cauza 191/82,

FEDERAȚIA INDUSTRIEI ULEIULUI din CEE (FEDIOL), cu sediul social la Bruxelles, reprezentată de Dietrich Ehle, avocat în Köln, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul lui Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe II,

reclamantă,

împotriva

COMISIEI COMUNITĂȚILOR EUROPENE, reprezentată de către consilier juridic, Peter Gilsdorf, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul lui Oreste Montalto, membru al Serviciului juridic, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

pârâtă,

având ca obiect, în stadiul prezent al procedurii, admisibilitatea acțiunii introduse de Federația industriei uleiului din CEE (FEDIOL), având ca obiect anularea Comunicării Comisiei din 25 mai 1982 de refuzare a deschiderii unei proceduri anti-subvenții în ceea ce privește importurile de șroturi de soia originare din Republica Federativă a Braziliei,

CURTEA,

compusă din J. Mertens de Wilmars, președinte, P. Pescatore, A. O'Keefe și U. Everling, președinți de cameră, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann, Y. Galmot și C. Kakouris, judecători,

avocat general: S. Rozès

grefier: P. Heim

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea depusă la grefa Curții la 29 iulie 1982, Federația industriei uleiului din CEE (denumită în continuare „FEDIOL”) a introdus, în temeiul articolului 173 alineatul (2) din Tratatul CEE, o acțiune vizând anularea unei comunicări, datate 25 mai 1982, prin care

* Limba de procedură: germana.

Comisia a informat reclamanta, în conformitate cu articolul 5 alineatul (5) din Regulamentul nr. 3017/79 al Consiliului din 20 decembrie 1979 privind protecția împotriva importurilor care fac obiectul unui „dumping” sau al subvențiilor din partea țărilor care nu sunt membre ale Comunității Economice Europene (JO L 339, p. 1), cu privire la faptul că nu va fi deschisă o procedură anti-subvenții în ceea ce privește importurile de șroturi de soia originare din Brazilia.

2 Prin documentul depus la 11 octombrie 1982, Comisia, făcând aplicarea articolului 91 din regulamentul de procedură, a solicitat Curții să se pronunțe cu privire la admisibilitatea acțiunii fără a se angaja în dezbateră fondului.

3 Rezultă din dosar că, la 2 aprilie 1980, FEDIOL a înaintat o plângere Comisiei, în care făcea referire la practicile de subvenționare ale Republicii Federative a Braziliei în ceea ce privește exportul de șroturi de soia și a invitat Comisia să deschidă, în temeiul Regulamentului nr. 3017/79, o procedură anti-subvenții, să solicite explicații guvernului brazilian și să instituie un drept compensatoriu provizoriu.

4 În plângerea respectivă, completată ulterior cu noi informații, FEDIOL susține că Brazilia își subvenționează exporturile de șroturi de soia prin diverse măsuri combinate: pe de o parte, exercită o presiune asupra prețului intern al boabelor de soia prin instituirea de restricții la export, astfel încât să le rezerve, în mod preferențial și la un preț rezonabil, industriei naționale; pe de altă parte, acordă avantaje la exportul de șroturi prin efectul măsurilor adoptate în cadrul fiscalității interne, printr-o impunere diferită la exportul de boabe de soia și de șroturi și prin acordarea de facilități în materie de credite pentru exportul de șroturi. Aceste măsuri sunt destinate să favorizeze dezvoltarea industriei de triturare a soiei în Brazilia și creează dificultăți importante pentru industria europeană a cărei rentabilitate este astfel pusă în pericol.

5 Nu se contestă faptul că a fost efectuată o investigație de către Comisie cu privire la practicile criticate de FEDIOL, că aceasta a început negocieri cu guvernul brazilian și că a obținut anumite rezultate și, în cele din urmă, că a ținut reclamanta la curent cu toate aceste discuții.

6 La 30 septembrie 1981, FEDIOL a adresat Comisiei o punere în întârziere în temeiul articolului 175 alineatul (2) din Tratatul CEE, solicitând deschiderea imediată a unei proceduri anti-subvenții împotriva Braziliei. În aceeași scrisoare, aceasta a avertizat Comisia că va aduce această problemă în fața Curții de Justiție și că își rezervă dreptul de a considera Comunitatea responsabilă pentru daunele cauzate acesteia de refuzul de a institui un drept compensatoriu.

7 Prin mesajul telex din 4 decembrie 1981, Comisia a informat reclamanta cu privire la progresul consultărilor cu misiunea din Brazilia, în conformitate cu prevederile codului anti-subvenții GATT și, în același timp, a precizat că nu avea intenția, pentru moment, să deschidă o procedură anti-subvenții.

8 La 5 februarie 1982, Comisia a comunicat reclamantei un document de lucru, datat 4 februarie 1982, în care aceasta examinează, pe de o parte, diferitele măsuri braziliene criticate de FEDIOL și, pe de altă parte, problema prejudiciului suferit de industria europeană. În această notă, Comisia constată că majoritatea măsurilor criticate de reclamantă au fost, între timp, retrase de Brazilia și că efectul măsurilor rămase lasă o marjă de subvenție neglijabilă din punct de vedere economic. Aceasta declară că, în aceste condiții, deschiderea unei proceduri anti-subvenții i se pare „inopportună” și amintește că evaluarea globală a dosarului

trebuie să țină seama nu doar de interesul industriei europene ci, de asemenea, și de cel al consumatorilor.

9 La 5 martie 1982 a avut loc o reuniune între agenți ai Comisiei și reprezentanții federației reclamante. În urma acestei reuniuni, Comisia a adresat reclamantei, la 25 mai 1982, o scrisoare, semnată de directorul responsabil din cadrul Direcției Generale de Relații Externe în care, după ce amintea schimburile de informații menționate mai sus, aceasta se exprima în următorii termeni:

„Din acest motiv și în conformitate cu articolul 5 alineatul (5) din Regulamentul (CEE) nr. 3017/79 al Consiliului, am onoarea de a vă informa că nu va fi deschisă o procedură anti-subvenții de către Comisie pentru importurile de șroturi de soia originare din Brazilia.

Cu toate acestea, doresc să adaug că evoluția situației în acest sector va fi urmărită cu atenție de către Comisie, cu atât mai mult cu cât evoluția politicii braziliene în domeniul creditului este de natură să provoace neliniști atât în ceea ce privește termenele, cât și în ceea ce privește ratele.”

10 FEDIOL a introdus o acțiune în anulare, în temeiul articolului 173 alineatul (2) din tratat, împotriva acestei comunicări.

11 În memoriul său privind excepția de inadmisibilitate, Comisia susține că acea comunicare din 25 mai 1982 constituie o simplă informare în sensul articolului 5 din Regulamentul nr. 3017/79 și că nu implică nici o decizie cu alt domeniu de aplicare. Conform acesteia, regulamentul, deși recunoaște întreprinderilor și federațiilor dreptul de a depune plângere, nu le conferă acestora dreptul de a obține deschiderea unei proceduri anti-subvenții. Comisia subliniază amploarea dreptului de apreciere care îi este rezervat în cadrul regulamentulului și afirmă că exercitarea acestei puteri aduce atingere interesului economic și politic al Comunității și al statelor terțe interesate. Scopul regulamentulului, conform acesteia, constă nu numai din protejarea industriei europene, ci și din apărarea interesului general al Comunității în toată complexitatea acestuia.

12 Pentru aceste motive Comisia consideră că scrisoarea din 25 mai 1982 nu trebuie să constituie un act atacabil în sensul articolului 173 alineatul (2) și că, prin urmare, acțiunea este inadmisibilă.

13 Reclamanta consideră că Regulamentul nr. 3017/79 impune Comisiei obligația de a deschide o anchetă oficială, în temeiul articolului 7, atunci când îi sunt prezentate, în cursul fazei preliminare a procedurii, suficiente dovezi pentru stabilirea existenței unui efect de subvenție și a unui prejudiciu cauzat industriei europene. De îndată ce sunt stabilite aceste fapte, Comisia nu mai are nici o putere de apreciere în ceea ce privește consecințele rezultate.

14 Prin urmare, reclamanta consideră că, în caz de subvenție și a prejudiciului care ar rezulta în urma acordării acesteia, producătorii comunitari au dreptul de a cere instituțiilor comunitare competente să adopte, după constatarea faptelor, măsurile de protecție necesare. În stadiul prezent, reclamanta consideră că are dreptul, pe baza dovezilor pe care le-a furnizat, să solicite Comisiei începerea fazei de anchetă formală prevăzută de articolul 7 din regulamentul.

15 Această contestație trebuie să fie soluționată în cadrul întregului sistem de investigație și de apărare instituit de Regulamentul nr. 3017/79. Drepturile reclamantei trebuie să fie definite în cadrul acestui sistem.

16 Potrivit articolului 5 alineatele (1) și (3), orice întreprindere sau federație de întreprinderi din Comunitate, care se consideră lezată sau amenințată de importuri care fac obiectul subvențiilor, are dreptul de a formula o plângere adresată Comisiei sau unui stat membru, acesta din urmă având obligația de a o transmite Comisiei. Introducerea unei plângeri dă loc unei consultări a guvernelor statelor membre, conform modalităților definite la articolul 6 din regulament.

17 Domeniul de aplicare al examinării pe care trebuie să o efectueze Comisia în acest stadiu este definit la articolul 6 alineatul (4), care indică obiectul pe marginea căruia se desfășoară consultările prealabile privind orice decizie: existența și valoarea subvenției, existența și dimensiunea prejudiciului, legătura de cauzalitate dintre importurile favorizate de subvenție și prejudiciu și, în cele din urmă, natura măsurilor corespunzătoare pentru prevenirea sau repararea prejudiciului care poate rezulta din subvenție.

18 Atunci când, după efectuarea consultațiilor referitoare la aceste diverse probleme, Comisia consideră că plângerea nu conține suficiente dovezi pentru a justifica deschiderea unei anchete, aceasta are obligația să informeze petentul.

19 Dimpotrivă, atunci când Comisia consideră că dispune de suficiente dovezi pentru a justifica deschiderea unei anchete formale, aceasta trebuie, potrivit articolului 7, să ia o serie de măsuri de publicitate, inclusiv un anunț în Jurnalul Oficial, și să facă cercetări, fie direct, fie în cooperare cu statele membre. Potrivit alineatelor (4), (5) și (6) din același articol, petenții trebuie să fie în măsură să ia la cunoștință, sub rezerva anumitor excepții, informațiile obținute de Comisie. La cererea acestora, aceștia trebuie să fie audiați de Comisie și pot, de asemenea, să îi solicite acesteia o întâlnire cu celelalte părți vizate de anchetă. În acest stadiu, în conformitate cu alineatul (7) al aceluiași articol, autoritățile comunitare pot să adopte decizii preliminare sau să aplice măsuri provizorii care trebuie să intervină „cu promptitudine”.

20 Pentru a permite eliminarea sau neutralizarea unui eventual efect de subvenție, regulamentul prevede o serie de măsuri care pot consta în acceptarea angajamentelor de către țara de origine sau de către țara care exportă mărfurile în cauză, în stabilirea unui drept compensatoriu provizoriu și în stabilirea unui drept compensatoriu definitiv.

21 Angajamentele oferite sunt precizate la articolul 10 din regulament, care prevede, de asemenea, măsuri pentru cazul în care angajamentele nu sunt respectate. Aceste angajamente sunt acceptate de Comisie după îndeplinirea procedurii de consultare de la articolul 6.

22 Comisia, la cererea unui stat membru sau din proprie inițiativă, poate, conform articolului 11, să instituie un drept compensatoriu provizoriu atunci când dintr-o examinare preliminară rezultă că există o subvenție și atunci când există suficiente dovezi cu privire la un prejudiciu cauzat de aceasta, iar interesele Comunității necesită o acțiune pentru a împiedica producerea unui prejudiciu în timpul procedurii. Instituirea acestor drepturi este supusă cerințelor consultării prevăzute la articolul 6, sub rezerva cazului de urgență extremă. În temeiul articolului 11 alineatul (4), Comisia are obligația să informeze imediat Consiliul și statele membre cu privire la orice decizie adoptată în domeniul drepturilor provizorii.

23 Atunci când rezultă din constatarea definitivă a faptelor făcută de Comisie că există o subvenție, precum și un prejudiciu care rezultă din aceasta și că interesele Comunității necesită o acțiune comunitară, Consiliul, pronunțându-se cu majoritate calificată asupra unei

propuneri înaintate, după consultarea de către Comisie, în conformitate cu articolul 12, instituie un drept compensatoriu definitiv.

24 Trebuie notat că, în conformitate cu articolul 13 alineatul (1), drepturile compensatorii, fie că sunt provizorii sau definitive, sunt instituite prin regulament.

25 Rezultă dintr-o comparație între dispozițiile care reglementează fazele succesive ale procedurii descrise anterior că regulamentul recunoaște existența unui interes legitim al producătorilor comunitari pentru instituirea de măsuri anti-subvenții și că definește, în favoarea acestora, anumite drepturi precise, și anume dreptul de a înainta Comisiei toate informațiile considerate a fi relevante, dreptul de a lua la cunoștință, cu anumite rezerve, informațiile obținute de Comisie, dreptul de a fi audiați și dreptul de a obține posibilitatea de a întâlni celelalte părți din aceeași procedură și, în cele din urmă, dreptul de a fi informați în cazul în care Comisia decide să nu dea curs unei plângeri. Trebuie considerat că, în cazul închiderii procedurii în urma terminării fazei de anchetă preliminară, reglementată de articolul 5, această informare trebuie să conțină cel puțin o prezentare a concluziilor esențiale ale Comisiei și un rezumat al motivelor acesteia, așa cum se cere la articolul 9, în cazul închiderii anchetelor formale.

26 Dacă este adevărat că, în exercitarea competențelor pe care i le recunoaște Regulamentul nr. 3017/79, Comisia are obligația de a constata în mod obiectiv faptele referitoare la existența practicilor de subvenționare și la prejudiciul care poate rezulta din acestea pentru întreprinderile comunitare, este la fel de adevărat că aceasta dispune de o largă putere de apreciere pentru a stabili, în funcție de interesele Comunității, măsurile pe care trebuie să le adopte pentru a face față situației constatate.

27 În lumina acestor considerații, derivate din sistemul Regulamentului nr. 3017/79, trebuie stabilit dacă petenții au dreptul să deschidă o acțiune.

28 Mai întâi, este clar, în această privință, iar acest punct nu este contestat de Comisie, că trebuie recunoscut dreptul petenților de a deschide o acțiune în cazul în care se pretinde că autoritățile comunitare au încălcat drepturile care le sunt recunoscute de regulament, adică dreptul de a depune plângere, dreptul, care este inerent dreptului menționat anterior, de a avea această plângere examinată de către Comisie cu o grijă adecvată și conform procedurii prevăzute, obținerea de informații în limitele stabilite de regulament și, în cele din urmă, în cazul în care Comisia decide să nu dea curs plângerii, dreptul de a obține informații care să conțină minimul de explicații garantate de articolul 9 alineatul (2) din regulament.

29 În plus, trebuie recunoscut petenților, în spiritul principiilor care inspiră articolele 164 și 173 din tratat, dreptul de a se prevala, în ceea ce privește atât aprecierea elementelor de fapt, cât și instituirea măsurilor de protecție prevăzute de regulament, de un control corespunzător naturii competențelor rezervate în domeniu instituțiilor comunitare.

30 Prin urmare, nu trebuie refuzat petenților dreptul de a prezenta instanței orice considerații care permit verificarea respectării de către Comisie a garanțiilor procedurale acordate petenților de Regulamentul nr. 3017/79 și dacă aceasta a comis erori grave în aprecierea faptelor sau a omis să ia în considerare elemente esențiale care erau de natură să indice existența unei subvenții sau a introdus în motivația acesteia considerații care indică un abuz de putere. În această privință, fără a putea interveni în aprecierea rezervată autorităților comunitare de regulamentul citat, instanța este chemată să-și exercite controlul în prezența unei puteri discreționare conferite autorității publice.

31 Din cele menționate anterior rezultă că poziția adoptată de Comisie este excesivă prin faptul că, în principiu, consideră ca inadmisibilă orice acțiune introdusă de reclamantii desemnați la articolul 5 din regulament. Astfel cum a fost stabilit anterior, acest regulament recunoaște întreprinderilor și federațiilor acestora, lezate de practicile de subvenționare ale țărilor terțe, un interes legitim de a iniția o acțiune de protecție din partea Comunității; prin urmare, trebuie să le fie recunoscut dreptul de a introduce o acțiune în cadrul poziției juridice definite în favoarea acestora de către regulament.

32 Prin urmare, reclamanta trebuie să-și susțină motivele în cursul procedurii ulterioare și să arate că acestea intră în limitele protecției juridice care îi este acordată de Regulamentul nr. 3017/79 și de principiile generale ale tratatului.

33 Având în vedere toate aceste motive, acțiunea trebuie declarată admisibilă și trebuie permisă continuarea procedurii.

Cu privire la cheltuielile de judecată

34 Amână pronunțarea cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

prin ordonanță președințială, hotărăște:

1) Acțiunea este admisibilă.

2) Amână pronunțarea cu privire la cheltuielile de judecată.

Mertens de Wilmars	Pescatore	O'Keeffe
Everling	Mackenzie Stuart	Bosco
Due	Bahlmann	Galmot
		Koopmans
		Kakouris

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 4 octombrie 1983.

Grefier
prin ordin

Președinte
J. Mertens de Wilmars

H. A. Rühl
administrator principal